

धातूपल (1. धातु 4. + उपल) m. *Kreide* Hā. 212.

धातुपुत्र (धातु + पु) m. Brahman's Sohn, insbes. Sanatku-māra ÇABDAR. im ÇKDr.

धातुपुष्पिका (धातु + पुष्प) f. = धातुकी *Grislea tomentosa* Roxb. AK. 2. 4, 4, 12. Auch °पुष्पी ÇABDAR. im ÇKDr. — Vgl. धातुपु.

धातुभवन (धातु + भव) n. Brahman's Himmel VARĀH. BRH. S. 73, 18.

1. धात्र (von 1. धा) n. *Gefäß* UṆĀDIR. im SĀṆKSHIPTAS. ÇKDr.

2. धात्रै adj. dem Dhātār gehörig u. s. w. ÇAT. BR. 9, 5, 1, 38. KĀTJ. ÇA. 18, 6, 21. 25, 2, 3.

धात्रिका (von धात्री) f. = धात्री *Myrobalane, Emblica officinalis* Gaertn. RĪĀN. im ÇKDr.

धात्री f. 1) *Amme* AK. 3, 4, 25, 178. H. 538. an. 2, 432. MED. r. 49. MBH. 1, 3348. fg. 3, 2275. 2380. 8831. R. 1, 39, 18 (GORR. 40, 18). SUÇR. 1. 2. 13. 371, 14. 373, 1. 2, 103, 15. MĀKĀH. 61, 4. RAGH. 3, 25. KUMĀRAS. 7, 25. VARĀH. BRH. S. 50, 37. 77, 9. BHĪG. P. 3, 2, 23. 6, 14, 45. Vgl. तीर्. Hierher ist viell. auch जगद्धात्री (s. u. जगद्धात्र) zu ziehen, doch könnte in diesem comp. धात्री auch f. zu 1. धातु sein. — 2) *Mutter* H. an. MED. पुनर्धात्री पुनर्गर्भमोक्षस्तस्य प्रधावति । अष्टमे मास्यतो गर्भो ज्ञातः प्राणैर्विपुष्यते JĪĒN. 3, 82. — 3) *die Erde* AK. TRIK. 3, 3, 356. H. 935. H. an. MED. MBH. 11, 215. HARIV. 12019. VARĀH. BRH. S. 5, 78. 9, 24. 10, 1. 36, 1. SŪRAS. 12, 36. Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 7, 26, 16. — 4) *Emblica officinalis* Gaertn., *Myrobalane* (viell. wegen des *Saftreichthums der Frucht* so genannt) AK. TRIK. H. 1145. H. an. MED. HĀ. 92. SUÇR. 1, 162, 10. 228, 19. 2, 30, 21. 151, 20. 340, 1. 359, 15. 467, 21. VARĀH. BRH. S. 54, 14. 75, 6. धात्रि wegen des Metrons SUÇR. 2, 324, 13. 327, 12. Vgl. नृद्धात्री, काष्ठधात्रीफल. — Geht wohl aller Wahrscheinlichkeit nach auf 3. धा zurück; vgl. धायस्. Nach P. 3, 2, 181 ist धात्री f. zu धात्र und bezeichnet nicht den *Agens*, sondern das *Object* (an der man saugt) der durch धा ausgedrückten Thätigkeit.

धात्रीपक्ष (धा + प) n. = तालीशपक्ष (s. u. तालीश) RĪĀN. im ÇKDr.

धात्रीपुत्र (धा + पु) m. der Sohn einer Amme, Bez. eines Schauspielers H. 328. v. l. für धर्मपुत्र.

धात्रेयिका (von धात्रेयी) f. *Milchschwester* (als Vertraute gebraucht) MBH. 1, 4212. 4216. 3, 17128. DRAUP. 6, 9. 10. 17. BHARATA bei ÇĀṆK. zu ÇĀK. 9, 6. Nach ÇKDr. = धात्री *Amme*.

धात्रेयी (von धात्री) f. *die Tochter der Amme, Milchschwester* (als Vertraute gebraucht) ÇABDĀRTHAK. bei WILS. SĀH. D. 61, 1. Nach ÇKDr. nur *Amme*, nach WILS. auch dieses.

1. धान nach SĀ. adj. so v. a. धारकः उता कृ यत्र परि धानमक्तेरनु स्व धाम जर्तुर्वक्तं RV. 3, 7, 6; viell. um Eintritt der Nacht.

2. धान (von 1. धा) 1) adj. *enthaltend*; n. *Behälter, Sitz* am Ende eines comp.; s. अग्रि°, उद°, ऐल°, कण्ठ°, नुर°, यातु°, रज्जु°, वसु°, विष°, संकार°, सोम°, क्विर्धान u. s. w.; nom. act. in गर्भधान, welches wohl nur Fehler für गर्भाधान ist. — 2) f. ई a) = धान *Behälter, Sitz*: अग्र्य° KAUC. 6. Vgl. झङ्गार°, खले°, गोपाल°, ज्ञोव°, देव° धन°, मत्स्य°, यम°, रात्र°, वसु°, मन्त्र°, क्विर्धानी u. s. w. — b) N. eines Baumes. = पीलु RĪĀN. im ÇKDr. Viell. धानिन् m., da die übrigen Syno- III. Theil.

nyme dieses Baumes männlichen Geschlechts sind; vgl. auch धारिन्. Nach ÇABDĀRTHAK. bei WILS. auch *Koriander* (vgl. धानक, धाना, धन्याक). *die Lage einer Wohnung* und N. eines Flusses. — धाना s. bes.

धानक n. = धन्याक *Koriander* RĪĀN. im ÇKDr.

धानंजय m. patron. von Dhanañjaya gaṇa गर्गादि zu P. 4, 1, 105. ĀCV. ÇR. 12, 14. N. eines von LĀTJ. (Z. B. 1, 1, 25. 2, 1, 2. 3, 1, 4. 4, 2, 4) und auch im ANUPADA und NIDĀNA oft genannten Lehrers. अंशु Ind. St. 4. 373. Davon ein gleichlaut. (der Accent viell. verschieden) adj.: मत LĀTJ. 2, 9, 10. 6, 1, 18.

धानद् adj. von Dhanada (Kuvera): अद्भुतानि SHADY. BR. 5, 1.

धानपतै adj. von धनपति gaṇa अश्वपत्यादि zu P. 4, 1, 84.

धानी f. pl. UṆĀDIS. 3, 6. *Getreidekörner* Nir. 5, 12. = भृष्टपव AK. 2, 9, 47. H. 401. an. 2, 271. MED. n. 12. = चूर्णसक्तु H. an. इमा धाना धृत-ल्लवो करी इक्षोप वततः । इन्द्रम् RV. 1, 16, 2. 3, 33, 3. कृता धाना अतवे ते हरिभ्याम् 7, 32, 5. fg. यो भृञ्जातिं धानाः 4, 24, 7. 6, 29, 4. 8, 59, 12. जनीयाद्धाना उत सेमं पपीयात् 10, 28, 1. AV. 18, 3, 69. 4, 32. 34. VS. 19, 21. 22. AIT. BR. 2, 24. TBR. 1, 5, 14, 2. ÇAT. BR. 2, 6, 4, 5. 10, 3, 4, 3. 13, 2, 1, 4. TAITT. ĀR. 2, 8, 10. °भर्जन KĀTJ. ÇR. 5, 8, 16. अतत° ĀCV. GRH. 2, 1. PĀR. GRH. 2, 10. — LĀTJ. 2, 11, 9. KAUC. 10. 11. 18. M. 4, 250. JĪĒN. 1, 214. यथा धानासु वै धाना भवन्ति न भवन्ति च BHĪG. P. 6, 15, 4. धानार्हत् aus einem Korn wachsend ÇAT. BR. 14, 6, 34. °मुष्टि MBH. 12, 539. °पूपाः 3, 12714. °चूर्ण H. 401. गुडधानाः = गुडेन संमिश्रा धानाः P. 2, 1, 35. Sch. von den Kernen in der Frucht des Njagrodha KūṇD. UP. 6, 12, 1. Nach H. an. und MED. auch *Koriander* (धन्याक) und ein junger Schoss. — Viell. auf 1. धा zurückzuführen und die *Getreidekörner* aufzufassen als *Same*, der in die Erde gelegt wird oder als *Same*, den die Erde empfängt; vgl. गर्भे धा und das Verhältniss von *Getraide* zu *tragen*.

धानाक 1) m. patron. (von धानाक) des Luçā RV. ANUKR. — 2) f. धा pl. = धाना ÇABDAR. im ÇKDr. — 3) n. (wohl adj. von 1.) N. eines Sāman Ind. St. 3, 220.

धानाक्षर्वत् (धाना + अक्ष° oder von धाना + अक्षर) m. N. pr. eines Gandharva ÇAT. BR. 11, 2, 9; vgl. MAH. zu VS. 2, 19.

धानावत् (von धाना) adj. von Körnern begleitet, vom Soma (zu welchem sie gegessen werden): सवन RV. 3, 43, 4. 32, 1. 8, 80, 2.

धानसोमै (धा + सो) m. *Körner-Soma* TS. 3, 1, 10, 2. ÇAT. BR. 4, 4, 9.

धानिका f. demin. von धानी (s. u. 2. धान) in झङ्गार°.

धानुर्गण्डिकै (von 1. धनुस् + दण्ड) adj. vom Bogen und Stock lebend P. 4, 4, 12, Sch.

धानुष्क (von 1. धनुस्) 1) oxyt. adj. subst. mit einem Bogen bewaffnet, *Bogenträger, Bogenkämpfer* Schol. zu P. 4, 4, 12. 7, 3, 51. 8, 1, 8. AK. 2, 8, 3, 37. H. 771. MBH. 6, 756. 8545. KULL. zu M. 7, 74. BHATT. 4. 50. Davon nom. abstr. °ता BHART. 1, 13, v. l. — 2) f. धा Achyranthes aspera (s. अषामार्ग) ÇABDAR. im ÇKDr.

धानुष्करि N. einer Pflanze LALIT. 347. Wohl fehlerhaft für धनुष्करी. धानुष्य (von 1. धनुस्) m. *Bambusrohr* (zu Bogen gebraucht) RĪĀN. im ÇKDr.

धानेय n. = धन्याक *Koriander* RĪĀN. im ÇKDr. Auch धानेयक n.